

РЕШЕНИЕ

№ 102

гр. Враца, 02.11.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ВРАЦА, III-ТИ ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на тринадесети октомври през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Евгения Г. Симеонова

Членове: Пенка Т. Петрова
Ана Б. Ангелова-Методиева

при участието на секретаря Христина Т. Цекова
като разгледа докладваното от Пенка Т. Петрова Въззивно гражданско дело
№ 20211400500401 по описа за 2021 година

за да се произнесе взе предвид следното:

Производството се движи по реда на чл.258 и сл.ГПК.

Н. Д. Г. от гр.Козлодуй,и Ц. К. Г. от гр.Враца,чрез адв.С.Г. от ВрАК,са обжалвали решение на РС гр.Враца от 20.07.2021г.,постановено по гр.д.№ 1149/2021г.,в частта,в която са отхвърлени предявените от въззивниците искове за претърпени неимуществени вреди с правно основание чл.8 вр.чл.26 ЗОДОВ.

Поддържа се във въззивната жалба,че решението в обжалваните му части е неправилно,незаконосъобразно и необосновано,поради което се иска неговата отмяна,и постановяване на ново от въззивната инстанция,с което предявените искове се уважат и в отхвърлените им части.Излага се,че първоинстанционният съд не бил отчетел в достатъчна степен претърпените от въззивниците болки и страдания,при което присъдените обезщетения не съответствали на критериите за справедливост,залегнали в чл.52 ЗЗД.Не била отчетена в достатъчна степен тежестта на деянията,нежеланието на прокуратурата да привлече като обвиняем действителния извършител,положените изключителни усилия от въззивниците да принудят последната да извърши задълженията си по закон,притесненията и разочарованията,които претърпели въззивниците от действията на Прокуратурата.

Противната страна оспорва жалбата.Моли първоинстанционното решение да

бъде потвърдено.

Пред въззивната инстанция не са събрани нови доказателства.

Настоящият състав намира въззивната жалба за редовна от външна страна, и процесуално допустима. Подадена е в преклузивния срок по чл.259 ал.1 ГПК, от страни в процеса, имащи право и интерес от обжалване, и против акт на съда, подлежащ на обжалване по смисъла на чл.258 ГПК. Разгледана по същество въззивната жалба се явява неоснователна.

Производството пред първоинстанционния съд е образувано по субективно съединени иски с правно основание чл.2б от ЗОДОВ, за присъждане на обезщетения за причинени неимуществени вреди от нарушение на правото на въззивниците за разглеждане и решаване на делото в разумен срок.

В исковата и допълнителната молби се поддържа, че през 2013 г. въззивниците работели в системата на МВР, РУП Б. Слатина. Излага се, че на 16.03.2013 г. заедно с други служители били изпратени в с. Добролево, обл. Враца за провеждане на специализирана полицейска операция по задържане на обявения за общодържавно издирване М. Г., и че при влизане в дома му същият извадил саморъчно изработено огнестрелно оръжие - гладкоцевна ловна пушка, 20 калибър и я насочил към тях, като на два пъти се опитал да произведе изстрел, но пушката засекла и, че след това бил обезвреден и задържан от тях. Сочи се, че на същата дата в РУ на МВР, гр. Б. Слатина по този случай било образувано досъдебно производство № 215/2013 г., пр. пр. № 177/2013 г. по описа на РП Б. Слатина. На 17.03.2013 г. М. Г. бил привлечен в качеството на обвиняем за престъпления по чл.144 ал.3 във вр. с ал.1 НК и по чл.339 ал.1 НК, като му била взета мярка за неотклонение „задържане под стража“. Изтъква се в исковата молба, че с постановление от 18.03.2013 г. наблюдаващият прокурор от БСРП изпратил ДП на Врачанска окръжна прокуратура с оглед наличие на данни за престъпление по чл.116 ал.1 във вр. с чл.18 НК, но Врачанска окръжна прокуратура не е приела ДП за наблюдение и го е върнала на РП Б. Слатина, че на 22.04.2013 г. наблюдаващият прокурор от тази прокуратура отново бил изпратил ДП на горната прокуратура с оглед наличие на данни за престъпление по чл.116 във вр. с чл.18 НК, която този път го приела за наблюдение и разследване. Твърди се, че в следствие многократно делото е прекратявано от Врачанска окръжна прокуратура - за престъплението по чл.116 НК, и изпращано на РП Б. Слатина - за престъпление по чл.144 ал.3 НК, че прекратителните постановления на Врачанска окръжна прокуратура били обжалвани от въззивниците в процесуалното им качество на пострадали в ДП, съгласно чл.75 и следв. НПК, както пред съответния съд, така и пред по-горестоящата прокуратура - АП София, която разпореждала наблюдението на производството да се осъществява от ОП Враца, с оглед престъпление по чл.116 НК - опит за убийство на повече от 1 лице - полицейски органи - въззивниците, при изпълнение на службата им.

Въпреки тези указания, Врачанска окръжна прокуратура отново частично прекратявала производството срещу М.Г. за престъпление по чл.116 НК, като отново приемала, че е налице престъпление по чл.144 ал.3 НК, което е от компетентност на Районна прокуратура Б.Слатина. Последното такова постановление също било обжалвано пред Окръжен съд, който уважил жалбата. Поддържа се също в исковата молба, че междувременно въззивниците са искали отводи на двама от наблюдаващите прокурори поради неизпълнение на задължителните указания на АП София и нежеланието им да изяснят обективната истина по делото, че първоначално тези отводи не били приемани от САП, но на по-късен етап исканията им били уважени. Посочва се, че в следствие, пак по жалби от тях, с постановление на Главния прокурор на РБ, ДП било иззето от Врачанска ОП и възложено на ОП София за приключване на разследването. Изтъква се, че при описаните по-горе действия на прокуратурата, мярката за неотклонение на обвиняемия е била изменена от „задържане под стража“ в по-лека, той се укрил и досъдебното производство било приключено в негово отсъствие. Твърди се също, че Софийска окръжна прокуратура след извършване на допълнителни следствени действия, частично прекратяване на производството и отново обжалване от тяхна страна, внесла обвинителен акт срещу М. Г. - за престъпления по чл.116, ал.2 във вр. с ал.1, т.4 предл.3 и т.6, предл. 1 и 2 във вр. с чл.115 във вр. с чл.18 НК и по чл. 339, ал.1 НК, по който е било образувано НОХД № 271/2018 година по описа на Врачански окръжен съд. В съдебното производство двамата въззивници участвали в качеството на граждански ищци и частни обвинители. Поддържа се, че съдът разгледал делото и постановил присъда, с която наложил наказания на подсъдимия и уважил предявените от тях граждански искове за обезщетения за неимуществени вреди, че присъдата била обжалвана пред САС, който се е произнесъл с решение по ВНОХД № 755/2019 г., с което изменил частично същата и ,че решението му било оставено в сила с решение от 27.07.2020 г. по н.д. № 398/2020г. на ВКС, 2-ро н.о., в което съдът бил отбелязал, че "за дългия срок на воденото ДП вина има и държавното обвинение". Посочва се , че в резултат на това нарушение са им нанесени морални вреди - болки и страдания, за които на основание чл. 60а, ал.3 от ЗСВ, се обърнали към ИВСС София и поискали обезщетение за неимуществени вреди в размер на по 10 000 лева. По заявленията им били извършени проверки от състав от инспектори, за които били съставени 2 констативни протокола от 05.11.2020 г. В протоколите подробно били описани всички действия на прокуратурата по посочените досъдебно производство и съдебни дела,и било признато, че е било нарушено правото им на разглеждане на делото в разумен срок - прекомерна продължителност на досъдебното производство (повече от 5 години), която се дължи на неритмично и недобре организирано разследване, многократното прекратяване на ДП от страна на окръжна прокуратура и изпращането му на по-долустоящата прокуратура, допуснати съществени нарушения на процесуалните правила,

неизпълнение на задължителните указания на прокурор от по-горестоящата прокуратура и продължителни периоди на бездействие от страна на разследването, което е довело до увеличаване продължителността на наказателното производство с около 3 години и 2 месеца. Твърди се в исковата молба, че с оглед посочените констатации им било определено обезщетение в размер на по 2 200 лева, което те не приели, тъй като смятат, че е крайно несправедливо /занижено/. Поддържа се, че през цялото време на ДП се чувствали незащитени от държавата, че е разколебано доверието им в правосъдието, че животът им е бил поставен в опасност - щели са да бъдат убити, ако оръжието не било засякло, че по време на деянието са преживели силен стрес и напрежение, които продължили и по време на ДП, че поведението на наблюдаващите прокурори и нежеланието им да внесат обвинителен акт за съответното престъпление повлияло на работата им в полицията, поради което първият от тях през м. 11.2015 г. по собствено желание напуснал органите на МВР и в момента е на друга работа, а вторият бил преназначен на друга работа. Посочват, че са претърпели болки и страдания, представляващи неимуществени вреди, които всеки от тях оценява на по 10 000 лева, и които следва да бъдат репарирани от ответника. Тъй като не били съгласни с предложеното им обезщетение от ИВСС, и след изпълнение на процедурата по глава трета „а“ от ЗСВ, без да е постигнато споразумение, молят съда да постанови решение, с което да осъди ответника да им заплати по 10 000 лева, представляващи обезщетение за неимуществени вреди, причинени им от нарушаване на правото им на разглеждане и решаване на делото в разумен срок.

Ответникът Прокуратурата на Република България, чрез прокурор от РП-Враца, в писмения отговор по делото и в съдебно заседание оспорва предявените искове като недоказани и неоснователни и моли съда да ги отхвърли. Счита, че твърденията в исковата молба са общи и не са подкрепени с никакви доказателства. Оспорва предявените искове за неимуществени вреди и по размер с твърдения, че претенциите са прекомерни, изключително завишени и не отговарящи на принципа за справедливост, съгласно чл. 52 от ЗЗД. Счита, че не само продължителността на досъдебното производство е причина за стреса на ищите и демотивацията им за работа, но и заплахата към тях с огнестрелно оръжие при провеждането на специализираната полицейска операция през 2013г.

По делото са събирани писмени и гласни доказателства. Приложени са нохд № 257/2018г. и 271/2018г., и двете на ОС Враца, внохд № 755/2019г. на САС и № НД № 398/2020г. по описа на ВКС, ЧНД № 11/2017г. по описа на ОС-Враца, ЧНД № 399/2013г. по описа на ОС-Враца, ВЧНД № 895/2013г. по описа на САС, ЧНД № 289/2013г. по описа на ОС-Враца, НОХД № 371/2017г. по описа на ОС-Враца, ВЧНД № 433/2014г. по описа САС, ЧНД № 118/2014г. по описа на ОС-Враца, ВЧНД № 502/2013г. по описа на ОС-Враца, ЧНД № 464/2013г. по описа на РС-Б. С., ЧНД № 469/2013г. по описа на ОС-Враца, ВЧНД № 967/2013г. по описа на САС, ВЧНД №

133/2013г. по описа на ОС-Враца, ЧНД № 125/2013г. по описа на РС- Б. С., Досъдебно производство № 59/2013г. по описа на ОП-Враца, ДП № 215/2013г. по описа на РУП-Б. С. - 4 тома.

Първоинстанционният съд детайлно и прецизно е изследвал и установил фактическата обстановка по делото, която не е спорна между страните, и която се припокрива с изложените факти и обстоятелства по делото в исковата молба, и се подкрепя от данните по приложените дела, поради което въззивната инстанция не смята за нужно да ги приповтаря в подробности. Спорен между страните, и предмет на въззивната жалба е единствено размера на дължимите обезщетения, като въззивниците поддържат, че те са занижени, а ответникът застъпва обратно становище.

Установено е от доказателствата, че на 16.03.2013 г. в РУП – Б. Слатина е образувано досъдебно производство № 215/2013 г. по описа на РУП-Б. Слатина, досъдебно производство № 177/2013 г. по описа на РП Б.Слатина за престъпление по чл.339 ал.1 от НК. С постановление от 17.03.2013 г. прокурор при РП е дал указания за извършване на действия по разследването и то е възложено на разследващ полицаи. На 17.03.2013 г. М. Г. е привлечен като обвиняем за престъпления по чл.144 ал.2 вр. ал.1 от НК и по чл.339, ал.1 от НК и му е взета мярка за неотклонение задържане под стража.

С постановление от 18.03.2013 г. на прокурор от РП досъдебното производство е изпратено на ОП-Враца с оглед наличие на данни за извършено престъпление по чл.116 ал.1 т.1 вр. чл.18 ал.1 от НК. С постановление от 18.03.2013 г. на Д. Начков - прокурор в ОП-Враца досъдебното производство е върнато на РП-Б. Слатина, поради липса на данни за престъпление по цитирания текст. Събирани са нови доказателства след връщането.

С постановление от 22.04.2013 г. на РП досъдебното производство е изпратено отново на ОП-Враца с оглед наличие на данни за извършено престъпление по чл.116 ал.1, т.1 вр. чл.18, ал.1 от НК. С постановление от 29.04.2013 г. досъдебното производство е прието по компетентност, и е заведено като пр.пр. № 059/2013 г. по описа на ОП-Враца.

С постановление от 29.05.2013 г. прокурор при ОП е прекратил частично наказателното производство срещу М. Г. за извършено престъпление по чл.116 ал.2 вр. чл.18, ал.1 от НК и е изпратил досъдебното производство по компетентност на РП-Б. Слатина.

Въззивникът Ц.Г. подал жалба срещу постановлението от 29.05.2013 г. до ОС-Враца, който с определение от 17.09.2013 г. по ЧНД № 399/2013 г. отменил постановлението на ОП-Враца. По протест на прокурора състав на АС-София с определение от 16.10.2013 г. по ВЧНД № 967/2013 г. потвърдил определението на ОС-Враца.

На 11.11.2013 г. М. Г. е привлечен като обвиняем за престъпления по чл.116 ал.2 вр. чл.115 вр. чл.18 ал.1 от НК и по чл.339 ал.1 от НК, и е разпитан.Събирани са доказателства.

На 06.02.2014 г. досъдебното производство е изпратено на прокурор от ОП-Враца с мнение за преквалифициране на деянието за извършени престъпления по чл.144 ал.2 вр. ал.1 от НК и по чл.339 от НК. С постановление от 13.02.2014 г. прокурор при ОП е прекратил частично наказателното производство срещу М. Г. за извършено престъпление по чл.116 ал.2 вр. чл.18 ал.1 от НК и е изпратил досъдебното производство по компетентност на РП-Б.Слатина.

Въззивникът Ц.Г. подал жалба срещу постановлението от 13.02.2014 г. до ОС-Враца,който с определение от 25.03.2014 г. по ЧНД № 118/2014 г. отменил постановлението на ОП-Враца. По протест на прокурора състав на АС-София с определение от 15.05.2014 г., постановено по ВЧНД № 433/2014 г., е потвърдил определението на ОС-Враца.

С постановление от 09.07.2014 г. прокурор при ОП е прекратил частично наказателното производство срещу М. Г. за извършено престъпление по чл.116 ал.2 вр. чл.18 ал.1 от НК и е изпратил досъдебното производство по компетентност на РП-Б. Слатина.Дадени са указания за извършване на действия по разследването,и са вършени такива.

На 19.11.2014 г. М. Г. е привлечен като обвиняем за престъпления по чл.144 ал.3 вр. ал.2 вр. ал.1 от НК.На 20.11.2014 г. е предявено разследването на пострадалите въззивници.

С постановление от 25.11.2014 г. прокурор при РП е уважил исканията, направени от пострадалия въззивник Н.Г., и е върнала делото на ОД-МВР-Враца с указания за извършване на действия по разследването.

По повод жалби от пострадалите въззивници с постановление от 13.02.2015 г. ,прокурор в АП-София, е отменил постановлението от 09.07.2014 г. и е върнал досъдебното производство на ОП-Враца.

С постановление от 01.12.2015 г. прокурор при ОП е прекратил частично наказателното производство срещу М. Г. за извършено престъпление по чл.116 ал.2 вр. чл.18 ал.1 от НК и е изпратил досъдебното производство по компетентност на РП-Б. Слатина. По повод жалби от пострадалите въззивници с постановление от 18.12.2015 г. прокурор в АП-София, е отменил постановлението от 01.12.2015 г., и е върнал досъдебното производство на ОП-Враца. С постановление от 22.01.2016 г. прокурор от ОП е прекратил частично наказателното производство срещу М. Г. за извършено престъпление по чл.116 ал.2 вр. чл.18 ал.1 от НК и е изпратил досъдебното производство по компетентност на РП-Б. Слатина. По повод жалби от пострадалите

въззивници с постановление от 22.04.2016 г. прокурор в АП-София, е отменил постановлението от 22.01.2016 г. и е върнал досъдебното производство на ОП-Враца. С постановление от 19.05.2016 г. прокурор от ОП за пореден път изпратил досъдебното производство по компетентност на РП-Б. Слатина, поради липса на данни за извършено престъпление по чл.116 ал.2 вр. чл.18 ал.1 от НК.

По повод жалби от пострадалите въззивници с постановление от 19.09.2016 г. АП-София отменила постановлението от 19.05.2016 г. и върнала досъдебното производство на ОП-Враца. Отвела е прокурор от ОП- Враца, от ръководството и надзора по ДП № 215/2013 г. по описа на РУП-Б. Слатина.

С постановление от 18.11.2016 г. главният прокурор на РБългария постановил разследването по досъдебното производство да се извърши в района на ОП-София. Досъдебното производство е получено в ОП-София на 23.11.2016 г. и е заведено като пр.пр. № 5122/2016 г. по описа на ОП-София.

С постановление от 23.12.2016 г. прокурор при ОП София е прекратила частично наказателното производство срещу М. Г. за извършено престъпление по чл.144 ал.3 вр. ал.2 вр. ал.1 от НК. Въззивникът Н.Г. подал жалба срещу постановлението до ОС-Враца. С определение от 24.01.2017 г. по ЧНД № 11/2017 г. по описа на ОС-Враца съдът е прекратил производството по делото и го е върнал на ОП-София за отстраняване на допуснати процесуални нарушения. След поредна жалба от пострадалите с определение от 15.01.2018г. по ЧНД № 571/2017 г. по описа на ОС-Враца съдът отменил постановлението на ОП-София. По протест на прокурора състав на АС-София с определение от 12.03.2018 г., постановено по ВЧНД № 318/2018 г., е потвърдил определението на ОС-Враца.

На 18.04.2017 г. М.Г. е привлечен като обвиняем за престъпления по чл.116 ал.2 вр. ал.1 т.6 пр.1 и 2 вр. чл.115 вр. чл.18 ал.1 от НК и по чл.339, ал.1 от НК. Взета му е мярка за неотклонение подписка и е разпитан.

На 23.06.2017 г. прокурор от ОП София е внесъл в ОС-Враца обвинителен акт срещу М. Г. за извършени престъпления по чл.116 ал.2 вр. ал.1 т.4 пр.3, т.6 пр.1 и 2 вр. чл.115 вр. чл.18 ал.1 от НК и по чл.339 ал.1 от НК.

На 28.06.2017 г. е образувано НОХД № 371/1017 г. по описа на ОС- Враца. С разпореждане от 30.06.2017 г. е прекратено съдебното производство и е върнато делото на прокурора по съображения за допуснати съществени нарушения на процесуалните правила. На 18.05.2018 г. при условията на чл.269 ал.3 т.1 от НПК в присъствието на служебен защитник, М. Г. е привлечен като обвиняем за престъпления по чл.116 ал.2 вр. ал.1 т.4 пр.3, т.6, пр.1 и 2 вр. чл.115 вр. чл.18, ал.1 от НК.

На 21.05.2018 г. е внесен в ОС-Враца обвинителен акт срещу М. Г. за извършените престъпления, за които е привлечен.

В съдебното заседание на 17.07.2018 г. не е даден ход на делото и то е отложено за 17.09.2018 г. В съдебното заседание на 17.09.2018 г. съдът е дал ход на делото при условията на чл.269 ал.3 т.1 и т.2 от НПК. Приел е за съвместно разглеждане предявените от пострадалите граждански иски и ги е конституирал като частни обвинители и граждански ищци. След обсъждане на въпросите по чл.248 от НПК съдът е насрочил делото за 23.10.2018г. за разпит на свидетели и вещи лица. На 23.10.2018 г. ,когато съдът е дал ход на делото, разпитал е свидетели и вещи лица, делото е отложено за 05.12.2018г.,а от тази дата,когато е даден ход - за 15.01.2019 г. за разпит на свидетели и вещи лица.На 15.01.2019 г. съдът е дал ход на делото, но с оглед необходимостта от изискване справка от следствия арест - Враца и ОП-Враца е отложил делото за 07.02.2019 г.Поради невъзможност съдебен заседател да се яви в съдебното заседание на 07.02.2019 г.делото е пренасрочено за 25.02.2019 г.На 25.02.2019 г. съдът е дал ход на делото, разпитал е явилите се свидетели,и го е отложил за 02.04.2019 г. за разпит на свидетели и вещи лица.В съдебното заседание на 02.04.2019 г. съдът е дал ход на делото, разпитал е свидетели и вещи лица и го е отложил е за 22.04.2019 г. за разпит на вещи лица.В съдебното заседание на 22.04.2019 г. съдът е дал ход на делото,обявил е съдебното следствие за приключено и е дал ход на съдебните прения и последна дума на подсъдимия.Постановил присъда,с която признал е подсъдимия М. Г. за виновен за извършено престъпление по чл.116 ал.2 вр. ал.1 т.4 пр.3, т.6 пр.1 и пр.2 вр. чл.115 вр. чл.18 ал.1 от НК и на основанията по чл.55 ал.1, т.1 от НК го е осъдил като му е наложил наказание лишаване от свобода за срок от десет години. Признал е подсъдимия М. Г. за виновен за извършено престъпление и по чл.339 ал.1 от НК и на основанията по чл.54 от НК го е осъдил, като му е наложил наказание лишаване от свобода за срок от две години. На основание чл.23 ал.1 от НК е наложил едно общо наказание, от определените в размер на десет години лишаване от свобода. Осъдил е подсъдимия М. Г. да заплати на въззивниците по 15 000 лева, представляващи обезщетение за причинените от престъплението вреди.

Жалби срещу присъдата са подадени от въззивниците и от подсъдимия.В съдебното заседание на 06.12.2019 г. с решение № 24 от 22.01.2020 г. САС е изменил присъдата, като е признал подсъдимия М. Г. за невинен и го е оправдал по обвинението за извършено престъпление по чл.116 ал.2 вр. ал.1, т.4, пр.3, т.6, пр.1 и пр.2 вр. чл.115 вр. чл.18, ал.1 от НК. Изменил е присъдата и в частта за гражданския иск като е намалил размера на присъдените обезщетения на по 10 000 лева за всеки от гражданските ищци. Потвърдил е присъдата в останалата ѝ част.С решение № 95 от 27.07.2020 г. по н.д.№ 398/2020г. ВКС е оставил в сила решението на АС-София.

Изложеното се установява,както се изложи по категоричен начин от данните по приложените дела,цитирани по-горе.

По заявления, регистрирани с вх. № РС-20-299 и РС-20-300, и двете от

24.08.2020 г. по описа на Инспектората към ВСС /ИВСС/, подадени от въззивниците, е образувана проверка по реда на глава трета "а" от ЗСВ, като ИВСС е разгледал заявленията и се е произнесъл по тях, като е отразил фактическите обстоятелства и изводите си в констативни протоколи изх. № РС-20-299 и изх. № РС-20-299, и двата от 05.11.2020г., като на основание чл. 60д от ЗСВ двата констативни протокола заедно със заявленията и всички документи към тях са изпратени на министъра на правосъдието за произнасяне по компетентност.

С писма от 15.01.2021г. и от 18.01.2021г., изпратени съответно до въззивниците, заместник-министъра на правосъдието е уведомил двамата заявителя, че установените от Инспектората към ВСС факти и обстоятелства обосновават извода, че правото им на разглеждане и решаване на делото в разумен срок е нарушено, с оглед на което и на основание чл. 60е, ал. 2 от ЗСВ, е определил обезщетение в размер по 2 200 лв. на всеки от тях и им е предложил сключване на споразумения, приложени към писмата предложенията, обективирани в горепосочените писма, не са приети и съответно заявителите или техни пълномощници не са сключвали споразумения с Министерството на правосъдието за изплащане на обезщетения за нарушаване на правото на разглеждане и решаване в разумен срок на горесцитираното дело.

По делото са събрани и гласни доказателствени средства чрез разпита на свидетели, на показанията на които и настоящата инстанция дава вяра като обективни, безпристрастни, непротиворечиви и непосредствени, изградени на лични възприятия, и които не са оспорени в процеса.

Свидетелите установяват, че въззивниците се чувствали отчаяни от правосъдието и дългото досъдебно производство. Споделяли, че има отказ от образуване на производство, че са взимали отпуски и изпитвали страх, чувствали се незащитени от Прокуратурата. Въззивниците сами, като частни лица, си търсели правата и пишели жалби. Според свидетелите въззивниците били съвестни служители и изпълнявал задълженията си. След случая се чувствали зле, трудно приели нещата, не ги приемали за нормални и били обидени на правораздавателната система. Според свидетелите дълго време след случката досъдебното производство се протакало, което се отразявало много негативно на въззивниците – същите не били съсредоточени в разговорите, били постоянно угрижени и умислени, споделяли, че са подавали многократно жалби и са харчили пари, за да се постигне истинско правосъдие.

При така изяснената фактическа обстановка и събрани доказателства първоинстанционният съд приел предявените иски за основателни и ги уважил частично, като присъдил обезщетение на всеки от въззивниците в размер на по 3000 лв. Въззивната инстанция споделя крайните фактически и правни изводи на първата, и намира, че решението и е постановено при правилно приложение на материалния закон и доказателствата по делото, като на основание члр.272 ГПК се присъединява и

препраща към мотивите на първоинстанционния съд.

По категоричен е установено, че наказателното производство е с продължителност 7 години, 4 месеца и 11 дни и включва времето на провеждането на досъдебното производство и разглеждането на делото два пъти от първоинстанционния съд и по един път от въззивния и от касационния съд. Досъдебното производство е продължило общо 5 години и 9 дни.

Настоящата инстанция приема, че са налице предпоставките за ангажиране отговорността на ответника на основание чл.26 ал.1 ЗОДОВ.

Съгласно чл.26 ал.1 от ЗОДОВ държавата отговаря за вредите, причинени на граждани и на юридически лица от нарушение на правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок съгласно чл. 6 § 1 от КЗПЧОС. Съгласно чл. 6, § 1 Конвенцията, всяко лице при определяне на неговите граждански права и задължения или при наличието на каквото и да е обвинение срещу него има право на справедливо и публично гледане на неговото дело в разумен срок от независим и безпристрастен съд, създаден в съответствие със закона.

Според чл. 8 ал. 2 ЗОДОВ абсолютна предпоставка за предявяване на иска по чл. 26, ал. 1 ЗОДОВ е изчерпването на административната процедура за обезщетение на вреди по реда на глава трета "а" от Закона за съдебната власт, по която няма постигнато споразумение, която предпоставка за допустимост на исковете в конкретния случай е налице.

Нормата на чл.26 от ЗОДОВ предоставя самостоятелен ред, по който всеки гражданин и юридическо лице може да търси отговорност на държавата и да претендира обезщетение за вреди, причинени му в резултат от нарушение, съгласно чл. 6, § 1 КЗПЧОС. Доколкото се касае за вътрешно правно средство за реализиране на право, предоставено с Конвенцията, критериите въз основа на които съдът прави преценката си дали е допуснато нарушение на правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок, са посочени примерно в чл. 26 ал. 2 от ЗОДОВ, като същите са залегнали и в практиката на ВКС.

Първо се изследва продължителността на релевантния период, след което се преценява дали този период е разумен. Разумността се преценява с оглед обстоятелствата по делото, като се търси баланс между интересите на лицето възможно най-бързо да получи решение и необходимостта от внимателно проучване и правилно провеждане на наказателното производство.

Правилни са изводите на първоинстанционния съд, че при преценката си за разумността на релевантния период, съдът прилага три критерия: сложност на делото, поведение на жалбоподателя и поведение на компетентните органи. Като допълнителен

елемент при преценката на дължимото обезщетение по чл. 2 б ЗОДОВ следва да е и обсъждане на въпроса за значението на делото за жалбоподателя.

В конкретния случай периодът, който следва да бъде взет под внимание по отношение на ищците, както вече се изложи включва времето от 16.03.2013 г. до 27.07.2020 г. - 7 години, 4 месеца и 11 дни. Няма спор, че разследването се отличава с фактическа и правна сложност. Делото съдържа значителен по обем фактически материал, събрани са много доказателства, провеждани са множество процесуално-следствени действия. Наказателното производство е водено макар и срещу едно лице за „тежки“ по смисъла на чл. 93 т. 7 от НК престъпления. От събраните по делото доказателства не е установено с действията си въззивниците да са допринесли за забавяне хода на наказателното производство в досъдебната и съдебна фаза. Ищците са пострадали от престъплението. В съдебната фаза са предявили граждански иски за обезщетяване на претърпени неимуществени вреди срещу подсъдимия, които са приети от съда за съвместно разглеждане. Наказателното дело не е отлагано по вина на частните обвинители и граждански ищци.

Интересът на двамата ищци от приключването на наказателното дело, според практиката на ЕСПЧ, е свързан с предмета на делото. В проверяваното наказателно производство ищците, пострадали от престъплението, участвали в процесуалното качество на частни обвинители и граждански ищци, са имали интерес да получат правна сигурност, защита на законните им права и интереси и решаване на делото в разумен срок.

Досъдебната фаза на производството според настоящата инстанция е с прекомерна продължителност от 5 години и 9 дни. Продължителността на досъдебното производство е обусловена от фактическата и правна сложност на производството, но тази сложност сама по себе си не обосновава прекомерната продължителност на същото. За продължителността на досъдебното производство са допринесли с действията си органите на досъдебното производство, тъй като са допуснали слабости в работата си - неритмично и недобре организирано разследване, и не са събрани доказателства за установяване на фактическата обстановка и за разкриване на обективната истина. Многократно досъдебното производство се е движело между РП и ОП, като последната връщала отново делото на РП, в противовес и въпреки актовете на АП София и ОС Враца. Прокурорът от ОП София е допуснал съществени нарушения на процесуалните правила, което е довело до прекратяване на съдебното производство по НОХД № 371/2017г. по описа на ОС-Враца и връщане на делото на прокурора. Новият обвинителен акт е внесен от прокурора в ОС-Враца близо единадесет месеца след внасянето на първия. Посочените обстоятелства са довели до увеличаване на продължителността на наказателното производство с около 3 години и два месеца.

С оглед изложеното, настоящата инстанция намира, че е налице забавяне на

делото във фазата на досъдебното производство за необосновано дълъг период от време по вина на Прокуратурата. Законодателят е възложил на прокурора дейността по ръководство и надзор върху работата на разследващите органи в досъдебното производство – чл. 196 НПК. В настоящият случай досъдебното производство е приключило много над установените срокове в чл. 234 НПК, като се касае за престъпление по чл.116, ал.2 вр. ал.1, т.4, пр.3, т.6, пр.1 и пр.2 вр. чл.115 вр. чл.18, ал.1 от НК и по чл.339, ал.1 от НК.В досъдебното производство прокурорът не е предприел необходимото, за да се извършат своевременно необходимите следствени действия.

Настоящият състав приема, че от събраните по делото доказателства не е установено забавяне на наказателното производство в съдебната фаза. Последната е продължила общо 2 години, 4 месеца и 2 дни. С действията си първоинстанционният съд не е допринесъл за разглеждане на делото в неразумен срок. През време на първоинстанционното разглеждане на делото съдебните заседания са насрочвани в предвидените от закона срокове, съответно процесуалните действия са извършвани също в срок. Не е допуснато забавяне на делото, поради безпричинно отлагане от съда. Извършени са множество процесуални действия, обусловени от високата фактическа и правна сложност на делото. Разпитвани са свидетелите и са изслушвани експертите по изготвените съдебни експертизи.

По делото не са налице и данни, които да обосноват извод за допуснато забавяне на наказателното производство от въззивния съд, съответно и от касационната инстанция.

Настоящият съдебен състав преценява за неразумно дълъг общият срок на наказателното производство в неговата цялост – досъдебно и съдебно производство, от 7 години, 4 месеца и 11 дни, който е последица от поведението на компетентните органи по разследването и Прокуратурата. Разглеждането на делото в този неразумно дълъг общ срок е причинило неимуществени вреди на ищците, отговорност за които носи държавата, чрез Прокуратурата на Република България.

Конкретните неимуществени вреди – негативни изживявания на ищците се установяват от показанията на разпитаните по делото свидетели. От разпита на същите се установява, че като последица от нарушеното им право на разглеждане и решаване на наказателното дело в разумен срок ищците са изпитвали емоционално напрежение, усещане за безпомощност, безизходица, загуба на доверие в правосъдието и Прокуратурата, отчаяние, обърканост. Били са подтиснати и демотивирани в работата си като полицаи от дългия срок на наказателното производство. Отчаянието на ищеца Н.Г. от действията на Прокуратурата било една от причините за напускането системата на МВР през 2015 г., а след случая от 2013 г. въззивникът Ц.Г. бил постоянно разсеян, угрижен и умислен, не поемал риск в работата си и бил предпазлив, не могъл да се справя качествено със служебните си задължения, поради което бил преместен на

длъжност, при която не се занимава с граждани, на постоянен пост извън гр. Враца.

В обобщение налице са всички елементи от фактическия състав на нормата на чл. 26 ал. 1 ЗОДОВ, поради което предявените иски за обезщетение за причинени неимуществени вреди са доказани по основание и следва да бъдат уважени за причинените вреди.

При иска по чл. 2 б от ЗОДОВ на обезщетяване подлежат всички преки и непосредствени вреди, причинени от неразумната продължителност на наказателното производство. Размерът на обезщетението се определя с оглед общия критерий за справедливост по чл. 52 ЗЗД, като се вземат предвид и възприемането на понятието "справедливост" на съответния етап от развитие на обществото и стандартът на живот в страната; следва да се отчита, че самото осъждане (признаването на факта на увреждащото поведение), само по себе си също има репариращ ефект за пострадалия, предвид нематериалния характер на увреждането му.

Имайки пред вид гореописаните конкретни обстоятелства – сложност на воденото производство, поведение на ищите и наличие на осъществени процесуални действия извън разумния срок, и разпоредбата на чл. 52 ЗЗД, настоящият състав намира, че справедливият размер на обезщетение за причинените неимуществени вреди на въззивниците от нарушеното им право на разглеждане и решаване на наказателното дело в срок, е сума в размер на по 3 000 лв. на всеки от ищите.

При определянето на този размер, съдът съобрази също и продължителността на преживените негативни емоции от въззивниците и степента на засягане на психиката им, както и липсата на данни за трайни увреждания и за промени в начина им на живот, социално-икономическите условия и стандарта на живот в страната през периода на процесното увреждане, като има предвид и факта, че самото осъждане на ответната Прокуратура има основно репариращо действие – предвид моралния, а не имуществен характер на вредите.

Настоящият съдебен състав преценява също, че на обезщетяване подлежат само претърпените неимуществени вреди от въззивниците, които са в пряка причинна връзка с нарушеното им право на разглеждане и решаване на наказателното дело в разумен срок, а не и тези от престъплението, извършено спрямо тях през 2013 г. в с. Добролево, за които са обезщетени с уважаване на предявените от въззивниците граждански иски в наказателното производство.

Предявените иски следва да се уважат в размер на по 3 000 лв. за всеки от ищите, като в останалата част за разликата до пълния предявен размер следва да се отхвърлят като неоснователни.

Като е стигнал до същите правни изводи първоинстанционният съд е постановил правилно решение. Въззивната жалба е неоснователна. Като такава следва да се остави без уважение, а първоинстанционното решение – да се потвърди.

При този изход на делото на въззивниците не се дължат разноси.

Водим от горното, ВрОС

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решението на РС Враца от 20.07.2021г., постановено по гр.д. № 1149/2021г. по описа на РС Враца в обжалваната му част.

В останалата му част решението не е обжалвано и е влязло в сила.

Решението може да се обжалва пред ВКС в едномесечен срок от уведомяване на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____